

защото Ликиний, като подозрѣвалъ источникѣ християни въ по-голъма привязанность къмъ Константина, отъ колкото къмъ него, захваналъ испърво да ги стѣснява, а подиръ станалъ откритъ гонителъ срѣщо тѣхъ, а Константинъ явно покровителствувалъ християнитѣ. Борбата се продължавала нѣколко години, на конецъ въ 323 год. избухнала война мѣжду двамата императори. Двамата тий се готвили къмъ битва, всѣкой съобразно съ своята вѣра. Оракулитѣ предвѣстили побѣда на Ликиния; християнитѣ се молили за Константина. Богъ дарувалъ побѣда на Константина (въ битвата при Адрианоуполъ 323 год.) Ликиний се лишилъ отъ престола и отъ живота. Константинъ станалъ единодържавенъ, и християнството възтържествувало.

Святий Константинъ Великий всичкийтъ свой животъ посветилъ за доброто на църквата и направилъ ѝ толкова добро, щото заслужилъ название равноапостолний. Проповѣдта на апостолитѣ имала цѣль да просвѣти и освѣти всѣкой отдѣленъ челоуѣкъ; Константинъ се трудилъ да въплоти християнскитѣ идеи и убѣждения въ самийтъ господарственъ организмъ. Отъ негово врѣме господарственитѣ учреждения, закони, военна служба водатъ своето дѣло въ зависимостъ отъ тѣзи изисквания, каквито се заключаватъ въ християнството. Като частни мѣрки и дѣйствования на императора Константина въ полза на християнството, освѣнъ горѣказанитѣ манифести, можемъ да покажемъ слѣдующитѣ: той прекратилъ язическитѣ игри (314 г.), освободилъ духовенството отъ граждански длѣжности и църковнитѣ земи отъ общи повинности (313—315), съвършенно отмѣнилъ наказанието съ распятие и издалъ строгъ законъ противъ Пуденитѣ, които въставатъ противъ църквата (315), дозволилъ да става освобождението на робитѣ при църквитѣ безъ особенни формалности, които били твърдѣ затруднителни при извършване на такова дѣло презъ гражданскитѣ сѣдилища (316 г.) запрѣтилъ на частни лица да приносятъ жертви на идолитѣ и да се обръщатъ за гадания дома си, като оставилъ това право само на обществата (319 г.) заповѣдалъ по всичката империя да празнуватъ възкресний день (321), унищожилъ всички закони, които съществуваха у Римлянитѣ противъ безбрачието (за ограждение на християнскитѣ дѣйствици) и предоставилъ на църквата право да получава имущества по завѣщание. Подиръ побѣдата надъ Ликиния, Константинъ заповѣдалъ да истриятъ всички язически изображения на новоизлѣзлитѣ римски монети, обявилъ се като оръдие Божие за распространение на истинната вѣра и въ едикта, обрънатъ къмъ всичкитѣ